

7. Åsköverspänningskydd - förebyggande information

På landsbygden och inom lantbruket är risken för åskskador relativt stor. Vanligast är att åsköverspänningar kommer in via el- och teleledningar och skadar utfodringsdatorer, persondatorer, telefoner och annan elektronisk utrustning. Åsköverspänningar orsakar dessutom varje år flera bränder. Med modern teknik går det att skydda sig mot de flesta åskproblemen.

Vid mer än 90% av åskskadorna är det åsköverspänningar som kommer in via el- och teleledningar som orsakar skador. Mindre än 10% av skadorna orsakas av direktträffar på byggnader. Åsköverspänningar kan också komma in i byggnader via olika ledande föremål såsom metallrörledningar i och ovan mark och upphängningsvagnar mm.

Blixtens strömstyrka kan uppgå till många tusen ampere. En så hög ström skapar en mycket hög värme som kan antända byggnader och bränna sönder apparater och elledningar mm. En åskskada på elinstallationen kan orsaka brand långt efter ett åsknedslag, bl a beroende på ökad luftfuktighet.

En oskyddad apparat som inte fått någon märkbar skada vid själva åsknedslaget kan ändå ha skadats av åsköverspänningen så att den fungerar sämre i framtiden, och får en kortare livslängd.

Åskskydd kan vara av två slag

Åsköverspänningskydd (inledningsskydd) eller åskledare (inslagsskydd).

Åsköverspänningskydd ger skydd för åsk-

överspänningar som kommer in i byggnader via elledningar, teleledningar eller andra signalledningar. Ett rätt installerat åsköverspänningskydd kan skydda mot i stort sett alla åsköverspänningskador, det vill säga nästan 90% av alla åskskador.

För att skydda sig mot övriga åskskador, mindre än 10%, som orsakas av direktträffar måste man förutom åsköverspänningskydd även installera åskledare (inslagsskydd). Att skydda en byggnad med åskledare är dyrt och kostar mer än tio gånger så mycket som att installera ett åsköverspänningskydd. Med tanke på kostnaderna och hur liten del av åskskadorna som undviks med åskledare så installeras åskledare i regel bara när man vill skydda stora värden, kulturbyggnader eller när någon person är särskilt rädd för åskan.

Åsköverspänningskydd (inledningsskydd)

Enligt försäkringsvillkoret ska datorer och annan överspänningskänslig elektronik åsköverspänningskyddas enligt LBK. Se LBK flik 5 sid 39-41 (Elhandboken Utgåva april 2011). För att hitta i LBK, se nästa sida.

Gårdar och hus är olika utsatta för åskskador. Som första åtgärd för att uppfylla våra åskskydds krav bör man installera ett modernt så kallat "Åskpaket" som innehåller grov- och finskydd för el och tele och jordar det mot anläggningens huvudjordningsskena. Oftast ger det ett bra skydd, men får man trots detta åskskador måste man bygga ut åskskyddet (enligt LBK) och göra skyddet mera omfattande.

Dina
Försäkringar

www.dina.se

Modernt åsköverspänningsskydd för el och tele monterat i stabil plåtkapsling.

För att få ett fungerande åsköverspänningsskydd krävs det att elinstallatören som installerar skyddet har kunskap om installation av åsköverspänningsskydd.

De flesta leverantörer av åsköverspänningsskydd tillhandahåller bra teknisk support för installation av deras produkter.

Alla apparater såsom datorer, telefoner, faxar mm som är anslutna till både el- och telenätet är särskilt utsatta för åsköverspänningsskador och måste därför ha, ett rätt installerat, åsköverspänningsskydd för både el och tele.

Jordkablar för el och telefon ger inget skydd mot åsköverspänningar.

El- och teleledningar måste komma in på samma ställe till den gård/byggnad som ska skyddas med åsköverspänningsskydd för att man ska få ett bra fungerande skydd.

De åsköverspänningsskydd som finns att köpa i handeln och som ska sättas i vägguttagen ger oftast inget godtagbart skydd.

”Direkträff”

Ett åsknedslag som upplevs som en ”direkträff” i en byggnad har ofta orsakats av att åskan slagit ned i elsystemet nära byggnaden och att åsköverspänningen sedan via elsystemet mycket snabbt gått in i byggnaden och

startat en brand. Den här typen av ”direkträffar” kan förhindras av åsköverspänningsskydd.

Åskledare (inslagsskydd)

Att installera åskledare på en byggnad är ett mycket komplicerat arbete som kräver expertkunskap. Vanligen brukar en elinstallatör med hjälp av någon åskskyddskonsult utföra arbetet. Din elinstallatör kan säkert hjälpa dig eller hänvisa till någon som kan.

LBK - Lantbrukets Brandskyddskommitté

LBK ger ut rekommendationer som ligger till grund för bland annat försäkringsbolagens säkerhetsföreskrifter och myndigheternas krav för brandsäkerhet inom lantbruket.

Söka i LBKs rekommendationer med hjälp av dator:

www.lantbruketsbrandskydd.nu/lbk-parmen

Du kan också hitta mer skadeförebyggande råd och tips på

www.dina.se/forebygg-garden

Har du frågor?

Kontakta oss så hjälper vi dig.

Dina
Försäkringar

www.dina.se